

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredno ponedeljke in dneve po praznikih, ter volja po peti prejemni, za avstro-ugerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrta leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrta leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za taja deželo za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gold. 50 kr., po peti prejemni za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo petsto petdeset 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvoje frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, jo v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Novi državni zbor,

ki bode 4. (ali kakor se zdaj čuje 8. t. m.) na Dunaji sešel se, bode prav čudna, na vsem svetu nikjer nego samo v Avstriji mogoča parlamentarna skupščina. Tukaj bomo videli skoro brezštevilno strank in strankic. Iz vseh pa se ločijo dve glavni stranki, dva glavna nasprotja: centralisti in anticentralisti. Centralisti, ki se sicer tudi ustavoverci zovejo, imajo ogromno večino. Njih glavni organ „N. Fr. Pr.“ preračuni, da je v državni zbor voljenih 228 ustavovercev in 125 proticentralistov. Ker Čehov menda ne bo v državni zbor, iznaša manjšina federalistov, ali anticentralistov sploh le 83 poslancev. Ta račun se ve da nij natančen, ker stoprv potem, ko bode državni zbor svoje delovanje začel, bodo se posamezne frakcije pokazale v pravi luči, in razdelile se v glavnih in posameznih vprašanjih tako, kakor denes nihče do številke pozitivno povedati ne more. To hočemo nekoliko razjasniti v naslednjih vrstah.

Takozvana nemška ustavoverna stranka sama med soboj nikakor nij edina, kakor je nekda bil. Deli se v štiri stranke, kakor sami oficijozni listi to, ne baš z veseljem, razkladajo. Prva stranka je tako zvanih „starih“ ustavakov pod vodstvom zagrizenega Herbstsa. Tej osobno in stvarno precej strastno-sovražno stoji nasproti nemško-nacijonalna stranka pod vodstvom dr. Jos. Koppa, močna okolo 45 poslancev. Tretja ustavoverna frakcija so ustavoverni velikoposestniki, ki bodo po Kaiserfeldovem receptu ustvarili neko ustavoverno-konservativno stranko; močni so 57 glasov. In četrta ustavoverna frakcija, najmanjša, pa ne najmenj važna, so nemški demokrati, voljeni v dunajskih predmestjih in v treh nižje-avstrijskih okrajih, močni samo

8 do 9 glasov. Vse te štiri frakcije prej edine ustavaške klike, bodo sicer v državnopravnih glavnih vprašanjih skupno glasovale, nikakor pa ne v drugih, tudi globoko v ustavno življenje in svobodno gibanje in razvijanje zasekajočih vprašanjih.

Parlamentarni absolutizem nemško-ustavoverne stranke, katerega je dozdej uvažala Herbstova klika, ne bode več tako čvesti mogel. Mladonemci so sicer zavoljo svojega prusijanstva nevaren faktor, ali tudi oni so absolutizem stare klike britko čutili. Ne samo naši novinarski organi so bili konfiscirani, nego i njihova „Deutsche Zeitung“ in druge njihove novine so staroustavaškemu drž. pravniku zapadle. V liberalnih, svobodomiselnih rečeh torej teško da bi ta „mlada“ stranka stari pomagala obsedno stanje, delegiranje ali celo odpravljanje tiskovnih porotnih sodnij uvažati. Posebno bodo pa demokratje protivili se širjenju onega psevdoliberalizma, ki svobodo dekretuje samo za eno kliko, drugo pa s postavami tlači, kajti baš oni dobro vedo za pomembni „hodie tibi, cras mihi“ — denes ste vi na vrsti, jutri utegnemo mi na vrsto preganjanja priti. Opozicija bode torej od slučaja do slučaja v samih teh ustavovernih elementih podporo dobila. Mogoče, pravimo mogoče je celo, da se demokrati tudi v državnopravnih zadevah s časom več napredovati upajo, nego si mislimo. Dokaz temu je kričanje, ki od ministrske strani na nje leti.

Poleg teh štirih strank v ustavoverstvu moremo pa še peto izluščiti, namreč 16 Rusinov, katere ustavaki tudi med svoje štejejo. A Rusini so Slovani, oni se bore proti krivičnim Poljakom za ravnopravnost svoje narodnosti in ustavoverni so le za to, ker Poljaki nijso. Upamo vsaj, da bodo baš Rusini, zdaj v prvič močno na Dunaji

zastopani, podpirali težnje in interpelacije naših slovenskih poslancev, ki se bodo imeli za isto idejo boriti kot Rusini, katerim ustavoverstvo ne more biti namen kot Nemcem, temuč samo sredstvo.

Še bolj skoro kot ustavoverna, raztrošena in sestavljena je federalistična stranka. Že Slovenci, kakor jih je malo, imajo tri frakcije: liberalno-narodno (dr. Vošnjak, dr. Razlag, Pfeifer in Nabergoj) klerikalno-fevdalno (Barbo) in nemško federalistično (Hohenwart), poleg tega še ne vemo, kam se bode Winkler odločil, če ne, kakor upamo k liberalno-narodni slovenski stranki, ki ga je izvoliti pomagala. Da bode Slovence ostal, to tem trdnje upamo, ker ve, da so ga sami Slovenci izvolili in ker je kot mož obljubil držati se in zvest ostati svoji slovenski preteklosti. Dalmatinci imajo zopet tri frakcije, narodno, ustavaško narodno, ki je za direktne volitve glasovala) zdaj vidi kaj ima od tega!) in lahonsko. — Isto tako so iz Tirola prišli nemški klerikalci, laški klerikalci in laški narodno-liberalci. (I poslednji imajo z nami enake težnje, toraj morda jih na vzajemno podpiranje naši narodnjaki pridobodo.) — Ker Čehi ki imajo tudi stare in mlade, liberalne in konservativne, valjda ne pridejo, omenjati je dalje še nemška „rechtspartei“ ki sicer nij močna po številu, a zagrizena, in h kateri pripada od Slovencev voljeni Herman. — Poljaki so Poljaki. Vendar bode med njimi tudi nekaj poštenjših, bolj slovanskih elementov, na pr. Smolka, knez Jurij Čartoriski itd. — Tudi iz Bukovine, iz furlanske Gorice, celo iz Šlezije je nekoliko mož, ki se bodo potezali za ravnopravnost svojo, torej tudi za našo. Od povsod so prišli izbrani, talentirani možje, ki ne bodo molčali.

Ako se nam torej stari že otročajasti

Listek.

Na vseh svetnikov dan.

Vseh svetnikov dan in vernih duš dan! Lepi, resni prazniki, ki nas vabijo na ono mesto, kjer spijo oni senj večnega miru, ki so se od sveta na veke poslovili, kjer se je umirilo toliko ljubezni in sovraštva, veselja in gnjeva, sreče in nadloge. Pridružimo se tisočerim, ki potujejo tje k dragim, da bi jim v spomin prižgali lučico na gomilo, ali njim položili venec na grob. Vsi obiskovalci so tako tihi in mirni, in videti je, da je misel, katera jim srce in um polni, tudi v vsej naravi, katera nam tako žalostno v vsakej ovenelejši cvetki, v vsakem na tla padlem rumenem listu melanholično v spomin kliče: „kmalu boš počival tudi ti.“ Narava ponuja zadnje svoje zelene plode, da z njimi kin-

čamo poslopja umrlih, kakor bi hotela reči: vzemite jih, saj meni jih nij treba več, tudi jaz moram pripraviti se k počitku.

No, pojdemo ob vrstah gomil, s skromnim doneskom naše ljubezni, z vencem, ter poiščimo prostore, kjer naši dragi večno spanje spe, mirno počivajo, a mi se v skrbih mučimo in bojujemo. Utihnile so jim strasti, ki nas še gonijo v življenji, oni ne znajo ničesa o razpore strank, ki vse narode vznemiruje; tam doli, kjer so oni, so vsi enaki, vsi ravnopravni. Pri njih nij bogatih ni ubogih, niti liberalnih, ni konservativnih, ne reakcijonarjev, niti demokratov, ne centralistov ali federalistov, ne mladoslovencev, ne staroslovencev: oni so ena sama stranka! Saj njim burnega boja za svobodo in luč nij potreba biti, saj oni so že svobodni!

Samo geslo, katero dandenes za nas žive velja, to je tudi njihovo. Oni čakajo vsta-

jenja, oni čakajo, da pridemo i mi za njimi. Marsikateri, ki bode denes in jutri obiskal gomile svojih dragih pokojnikov, bode vzdihnil: Morda, pridem tudi jaz kmalu, kmalu za vami! In v hipu se mu bode videlo, da je oni svet miru lepši, posebno če se misli na vse krute borbe, ki ga še v življenji čakajo. In ta boj, boj v vsakem človeškem sreču, traja 60, traja osemdeset, ali celo sto let, — vendar je le trenotek v zgodovini, v večnosti, pozabljen precej.

Take misli se nas polaste, kadar šetamo v krajih, kjer naši ljubi počivajo. Pokopališče je predmestje večnosti, kamor vstopimo in kjer oddamo vstopnice. Tega pa ne moremo, tega ne znamo s smehljajočim obrazom. Kadar se nam bliža smrt, takrat nehajo vse šale in vesele besede. — In da si nas misel na smrt stresa, vendar jo hoté ali ne hoté iščemo. Skoro po vseh nemških in po brez-

Bleiweis, kateremu je bilo prej vse práv, ko so njegove nezmožne marijonete **molče** na Dunaji sedele, v svojem zagrizenem listu roga, da ne bodo naši poslanci iz Dunaja zedinjene Slovenije prinesli — odgovarjamo, da v teh okolištinah res ne prineso še vsega, kar hočemo, a zadovoljni bomo, če svojo dolžnost store, če naše rane odkrijejo, če glas našega slovenskega naroda povzdignejo, in če nam za zdaj vsaj nekaj koristnega pridobe in vsaj nekaj budnega odvrnejo. Kajti mi vemo, da je politična in narodna svoboda rastlina, ki trudno in počasi in v dolgi borbi raste, predno doraste do moči in slavlja!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 31. oktobra.

Staročehski „Pokrok“ prinaša članek, v katerem nam liberalno-narodnim Slovencem hoče levite brati in nam grehe šteti. To je lahko. Tudi mi bi lahko Staro-Čehom povedali, kar pri nas in drugod vse govori, staro in mlado, namreč: Vi bratje Čehove, ste svoje in naše nesreče krivi zaradi pretiranega svojega ravnanja, zaradi trmoglavosti ob času Potoškega in Hohenwarta. Ko bi bili vi šli v centralni parlament, ne bi bilo direktnih votitev, pri katerih so vaši bratje na Moravskem skoro še grše pali, nego mi (vide članek v „Poslu z Prahy“ od 29. okt.). Dakle poboljšajte vi svoje naglavne grehe, potem iščite male naše.

Odpor **državnega zbora** se bo odložil na 8. novembra. Predsedoval mu bode brnski župan d' Elvert kot starešina.

Ustavovni poslanci državnega zbora imajo 3. novembra konferenco, h kateri vabi dr. Perger.

Na **Moravskem** se je tudi v velikem posestvu pokazalo, da ustavoverska stranka raste, federalistična pa izgublja. Če ne bode taktika Čehov spremenjena, — njim in nam vsem velika škoda!

V **hrvatskem** saboru je Miškautovič bana interpeliral, ali vlada ve, da je minister komunikacije pri železnicah ukazal, naj se samo magjarski jezik upotrebljava, ne hrvatski, in kako bode hrvatska vlada temu vstavila se. — Potem je bil voljen poslanec Kviring v ogersko spodnjo, in grof Lad. Pejačević v zgornjo gosposko zbornico.

„Pesti Naplo“ **ogerske Srbe** dolži, da so panslavistični uporniki, to se vesamo za to, ker so narodnjaki in se ne upognejo Magjarom. Za to „P. N.“ odobrava nasilno

postopanje, s katerim je „Pančevca“ zatrla, urednika pa z obtožbo žaljenja Nj. Vel. v zapor vrgla.

Vnanje države.

„**Ruski** Mir“ pripoveduje, da v Kivi ostale vojake uporniki hudo nadlegujejo, in da se morajo ti vedno braniti. Zarad tega se bo napravila nova ekspedicija turkestarskega kora. — Administrativno razdeljenje južne Rusije se je premenilo. Provincija Besarabija in generalni gubernij Novoruska se je v gubernije razdelila, ki bodo stali neposredno pod petersburgsko vlado. Več banknih hiš v Odesi je pretekli teden plače ustavilo.

Francoska vlada baje nij le prepovedala, list „Avenir national“ na ulici prodajati, nego ga je popolnem zatrla. Mesto njega je izšel „la Ville de Paris“, a zadela ga je bila v prvem trenutku enaka osoda. Toda chambordovski listi smejo vsak dan na najbolj surov način republikansko državno obliko napadati, in plujejo na vsak republikanski list, ki po božnemu puščavniku Chambordu ne skazuje pristojnega spoštovanja, kar se pa chambordovskim pripadnikom po „božji milosti“ strašno dobro zdi. — Tarife za glasove se povečujejo, vsak dan desetkrat se Chambordovi glasi preštevajo, a vendar so nadeje monarhistov dan za dnevom manjši, republikancev dan za dnem večji. Pomenljivo je, da je največji boritelj „moralnega reda“, znani Raoul Duval javno od zveze monarhistov odstopil ter k bonapartistom šel. Za fuzioniste je to občutljiva in huda zguba, predm republikanci nemajo direktnega dobička. Da je Raoul Duval prestopil, se gotovo nij zgodilo iz mrzenja do monarhije in iz simpatije do ljudske suverenosti, nego iz spoznanja, da morajo konservativni interesi po restavraciji škodo trpeti. Njegov prestop je znamenje, da antimonarhizem vedno raste.

Mac-Mahon je mislil, da ima armado popolno v žepu, a zmotil se je. Zanimivo je zvedeti, da republika razen nekaterih v zbornici sedežih generalov še štiri druge aktivne med svojimi šteje. To so namreč divizijski generali Laussier, in Thiersov prijatelj general Valazé, dalje Chauzy in — Wimpffen. Laussier in Valazé bosta kot republikance kandidirala 16. nov. v okrajih Aube in Seine-Inferieure. Kandidatura generala Valazé v Rouenu je tem bolj imenitna, ker je on tam poveljnik, in se je tako-le izrazil: „Mi se potegujemo za vse pridobitke francoske revolucije, in se bomo borili proti vsakemu, ki se bo hotel zoper obstoječi red upreti.“ Chauzy se je izrazil v listu do svojih kolegov v levem centru, da tudi ne bo glasoval za restavracijo, in domovina se sme na njegovo najboljšo voljo in odločno rodoljubje zanesti. General Wimpffen, poveljnik iz Sedana pa je izdal knjigo: „Položaj francoske in potrebne reforme“ pod svojim imenom.

Turški list „Levant Herald“ piše, da je Radjid-Paša opazke avstro-ogerskega po-

slanca grofa Ludolfa tikoma spomenic Bosnjakov prijazno sprejel, in da je bilo grofa Ludolfu mogoče svoji vladi poročati, da se bodo nastale teškoče poravnale in prijateljstvo med Turško in Avstro-Ogersko povrnilo.

Dopisi.

Iz Vipavskega 28. okt. [Izv. dop.] Ko se je 16. t. m. zvedelo, da je naš narodno liberalni poslanec dr. Razlag izvoljen, slavile so občine Vipava, Poddraga, Goče, Ustje in Slap premago klerikalstva s pokanjem možnarjev in s kresovi v veseli nadi, da so se za vselej njihovih okov otrele. — Zdaj pa vso pozornost na žugajoči nam razpor v družbenem življenju obračamo. V vipavskem trgu eksistirati namreč dve narodni društvi, čitalnica in „Sokol“; bili ste tri leta intimni prijatelji, obe ste imeli v enem poslopju svoje prostore najete, dajali ste, vzajemno delovaje, sijajne predstave in veselice; — bil je to v pravem pomenu „Narodni dom“. A zdaj je sklenilo društvo čitalnica — na čelu bivši javni govornik in častitelj sokolovih idej — da vzame vse prostore za se v najem, torej mora „Sokol“ z odvišnim odrom in vso opravo iz hiše. Ko bi bili g. čitalničarji bolj trezno premišljevali, gotovo bi ne bili tako sklenili, ker s preselitvijo „Sokola“ v drugo poslopje, izgubila bo čitalnica naj boljši delavne moči in v finančnem oziru oslabela. — Za „Sokola“ bo pa to tudi udarec.

Ker dobro vemo, da čitalnica onega prostora, kjer je „Sokol“ bival, ne potrebuje in če ga je tudi — bilo jej je vse na razpolaganje, dvorana, sokolski glediščni oder in vsa oprava — je sploh mnenje, da je to upljiv klerikalne stranke, katera se hoče zaradi prestanih britkih skušenj pri volitvah nad liberalnim „Sokolom“ maščevati. Vipavci, pozor! Ne udajmo se! Otresimo se njihovih, tudi za socijalno življenje poguljenih nakan.

Iz Celja 31. okt. [Izv. dopis.] Uže večkrat se je na tem mestu poudarjalo, da je naša gimnazija v nekavih par letih storila ogromen korak, a žalibog, ne naprednjaš, temveč rakovnjaš. Število učencev se vedno manjša, mej dijaci ne nahajamo več one živosti, katero smo opazovali pred nekimi leti v njihovi sredini. Kaj je li temu vzrok? Tudi to se je uže tukaj naglaševalo, a samo povedalo se je, da se pod starikastim ravnateljstvom mladež ne more razvijati pa mla-

brojnih drugojezičnih gledališčih se bode denes iz tega uzroka igralo „Mlinar in njegova hči.“ Tako tudi naše slovensko dramatično društvo ne bode izostalo in tam se najdemo — s solzami v očeh. Beljan.

Konfiscirana pesen.

Podajemo svojim bralcem denes krasno Levstikovo pesnico, (ki je tiskana izšla leta 1854.) prvič za to, ker je denšnjemu dnevu primerna, drugič pa za to, ker ima ta pesen svojo posebno zgodovino, katera uči, kako so naši nekdanj vsegamogočni klerikalci slovensko narodno literaturo „podpirali“, t. j. zatirali. A to hočemo na koncu povedati. Pesen se glasi:

Na vseh svetnikov dan.

Svetniki v nebesih se veselijo,
Na zemlji pa jih praznujemo mi,

Tam gori zdaj brez trpljenja živijo,
Tu doli pa nas morijo skrbi.

I ko bi ljubezen tu ne cvetela,
Kdo pač bi na revni zemlji prebil?
Ko trtica nam bi srca ne grela,
Kako bi se človek kedaj veselil?

Tako pa tu pri mizi smo zbrani,
Od brata do brata vrsti se bokal,
I Bog naj vsacega pivca ohrani,
Ohrani gornika, ki nam ga je bral.

Zdaj trčimo v zdravje matere Slave,
Ki njenega skoraj je pol sveta,
Da vneti Slovani ljubezni bi prave
Podali si v zvezo dlani i srcá!

Kdor koli pa ljubega ima dekleta,
Še v njeno zdravje izpije ga naj!
Ljubezen prava je sapica sveta,
Ki v zemljo viharno pihlja nam raj.

Hudi ne bodo svetniki v nebesih,
Da v zdravje njih trčili nijsmo naj pred;

Saj tudi njim, dokler so bili v telesih,
Naj bližje sta bila zemlja i svet.

Pa ker so se vedno junaški nosili,
Premagali so bolečine i trud,
Zato so tam gori venec dobili,
Mi bomo pa pili v njih zdravje ga tud'!

Adámu se prva kaplja spodobi,
Adam je vsega človeštva očák,
Bog vstvaril je njega po svoji podobi,
Zmed nas po njegovi ustvarjen je vsak.

Neumno v resnici mož je bil storil,
Da v raji se ženi zmotiti je dal,
Al' potlej pa bil je ostro se spokoril,
Kopal je grmovje, ledino oral.

Zdaj Noetu v zdravje se mora naliti,
On vsadil je trto, ki vince rodi,
On prvi naučil nas vino je piti,
Zatorej spomin naj mu večno živi.

I njima se trop očakov pridruži,
Naj modri očaki i sveti možjé

deniških zakonih, i to posebno tedaj ne, ako je tako ogromno kopitarsko, kakor je to faktično. A zabilježiti nam je še drugih uzrokov, i mej temi so prvi, da pomanjkuje tukaj učiteljskih moči, kapacitet a la dr. Lindner i prof. Huber, na katere je morala naša srednja škola posebno, a veda sploh biti ponosna in je še, kateri so gimnazijsko mladež branili pred nasilstvom in potuhnenostjo ubozih vernih duš, katere na ničesa družega ne mislijo, nego kako bi se maščevali nad kakovim učencem, ki v svesti nekovich zmožnosti nekoliko ponosneje nosi svojo glavo, nego pa je navada njim presiromaško ponižnim slugam. Da se šolajo sinovi istih starišev, da jim primanjkuje iste prebrisanosti, s kateroj se diči slovansko pleme sploh, nam je znano; a če smo oporekavali mladeniško gibčnost in neustrašljivost ponosnih idividuov, opravičujejo to pač dovolj navedeni uzroki, torej se nam mladež nema pritožiti nad našo malo ko nepovoljno sodbo. A te servilne duše, nad katerimi bi se imeli mladeniči vzgledovati in si vstvarjati po njih značaj prihodnjih možakov, ti vbogi vitezi slovenskih kateder prežalostnega spomina pričeli so kazati, da sami s svojim vohunstvom nikakor ne bodo vzhajali, temveč da bodo si morali anektirati zaveznike preslične, kateri jim bodo prav lično šli na roke, prav po peklensko počrniti vsacega dijaka, koji kaže za svojo domovino nekaj ljubavi ter jo skuša po priliki uže zdaj utelesovati. Ti ova-duhi so tukajšnji fanatični kaplanje, kateri radi gole zagrizenosti zdaj ne vedo družega počenjati po ogromnem propadu, nego opravljati in preročevati pošteno slovensko se čuteče dijake oni nemčurski sili, kateri so uže sami, ko so bili prepolnjeni še domovinskih čutil, prosti vsakojakih stanovskih fantazmagorij, prebritko čutili. Gospodje, pričakujemo od vas vse hudo, prenašamo vašo peklensko jezo z nenavadno potrpežljivostjo, pripravljeni smo še na več tako interesantno infamnih notic, kakoršne se je vam spoljubilo pošiljati o tukajšnjem preodličnem, premarljivem narodnjaku g. K., imajoči, bogu hvala! še peščico možakov, kateri so vam hud trn v peti, dobro vedoči, da proti divji stranki nij zdravila, a tudi ne prikrivišča: a kaj tacega od vas pričakovali nijsmo nikdar, previsoko cene, ne vaših osob zaradi tonzuriranih temenov, temveč zaradi vašega poklica, ki je nam svetejši, nego vam zakotnjakom!

Živijo, kakor kateri zasluži,
I modrih očakov pobožne žené!

Svetnikov, kar novega je zakona,
Pred vsemi naj sveti Peter živi!
Da nas pred veselje božjega trona
Z dovoljnim srcem enkrat spusti.

Za njim pa sveti Urbán je na vrsti,
Kar vsadil je Noe, to var'je Urbán,
Jesen pa presveti Martin ga krsti,
Torej tudi Martin naj bo spoštovan!

Potem naj živijo vsi drugi svetniki,
Naj v prat'ki njih god bo črn al' rudeč!
Naj majhni bodo ali veliki,
Naj ogenj jih vmoril je ali pa meč!

Zdaj tankaj v nebesih se veselijo,
Na zemlji pa jih praznujemo mi,
Tam gori zdaj brez trpljenja živijo,
Tu doli pa nas morijo skrbí.

Zavoljo te nedolžne jovijalne pesnice so
bili l. 1854 naši duhovniki (katehet Globoč-

Od Rečice 30. okt. [Izv. dop.] Iz-kustvo nas uči, da se človeške strasti, pro-uzročene po kakem važnem dogodku, ako se je uže izvršil, poležejo, — da se ljudje po-tem utešijo vsaj za nekaj časa. A se ve, psihologični zakoni so na podlagi izkustev pri ljudeh, mislečih normalno, a ne onih, katerim se nekaj časa jako suče, kateri iz gole jeze in prevzetnosti ne vedo, kaj bi po-čenjali, bi-li sebe ali svoje okoličane grizli. Med take viharne stvarice pripada v prvi vrsti naš „ljubi“ kaplan, g. Rodovšek. Ta gospodin dovršil je tukaj uže marsikatero burko, in sicer često pobalinsko burko, ka-teroj pa iz krščanske ljubezni, katere imamo več kakor on v novejih časih, javnosti ne ho-čemo preročiti, mu jih tudi prizanašamo, ker nam je znano, da človek prej ne more miro-vati, nego da se znosi ali nemški: der Mensch muss austoben. A terja od nas prevelike po-trpežljivosti, ako meni, da bomo vse molčali le njegovemu grizenju po svoji najbližnji okolici na ljubav. — 20. oktober 1873 leta je res v zgodovini razvitka slovenskega na-roda velevažen dan, zmagala so tedaj bla-gonosna, za splošno omiko Savinčanov po-menljiva načela napredka nad temnimi, besonosnimi poskušnjami najskrutejega na-zadnjaštva. In to prevažno zmago odločili so naši vrli in premeteni mozirski volilci, sč svojim neumornim, junačko do zadnjega tre-notka borečim se voditeljem g. Ivan Sela-kom. Tega dneva naš g. kaplan ne more pozabiti, in to zaradi tega ne, ker ga sma-tra za hujšega, nego je smatral Hanibal po-polni pobjo po Rimljanih, ko se je njemu za vselej preobrnila nestalna sreča. Se bo li to obistinilo naprem sl. reakcionarjem, odvisno je od delovanja inteligentnejega dela našega na-roda, toliko pa brez proroškega duha smemo javiti, da bodo klerikalcem začele rožice hi-treje veneti, ako bodo vstrajno tako rogo-vilili, kakor še vedno rogovili naš strah Ro-dovšek, kojemu tukaj zadnjikrat javno iz-povedamo, da mu hočemo drugo zagosti, ako ga ne bo volja, najodličnejše naše možake s svojim opravljivim jezikom pustiti v miru ter nedolžnim faranom rezati otrobe, kateri so le „vernim babicam“ hudičevo strašilo.

Iz Ptuja 29. okt. [Izv. dop.] Na tukajšnji realnji gimnaziji se vsaki teden tudi nekoliko ur slovenski podučuje, vendar za sine iz mesta nij obligaten predmet. Ker pa starši že sami pričenjajo priznavati, da je vendar dobro tudi slovenski znati, pošiljajo svoje otroke tudi k slovenskim predavanjem

nik, Zamejec, in menda tudi oholi a puhli Vončina) naredili celo „sveto“ inkvizicijo. Trinajst let so bile te Levstikove pesni pri Blazniku konfiscirane, dijaki so morali vse eksemplare, katere so bili kupili, fana-tiku Globočniku izročiti, da jih je požgal. Levstika samega so proganjali, kolikor so mogli, ker je bilo dovolj, da pesni nij pre-klical. Take so bile do zadnjega časa naše literarne razmere, in pod tacim literaturo-mornim nadzorstvom se nahaja še dandenes „Slovenska Matica.“ Hvala bogu, že smo prodrli tako daleč, da katehetje in jezuitje ne morejo več na ta način konfiscirati in lite-raturo in literate dušiti. Z delom in pogu-mom bomo vrgli celo črno gardo v kot, ka-mor so jo potisnili že drugi narodi zdavnaj.

in trud profesorjev kaže, da dečki v slovenščini vendar nekoliko napredujejo in te redke slo-venščini odmerjene ure pridno obiskujejo. — Te okolnosti pa so od pruske meje pri-ro-manemu ravnatelju, g. Fichni trn v peti.

Te dni opazi namreč razredni profesor III. šole, da neki učenec v urah, v katerih se slovenski jezik uči, nij v šoli, če prav se je poprejšnje dve leti slovenščine mar-ljivo učil. — Razrednik na to pri učenčevih starših povpraša, je li njih volja, da se sin sedaj slovenščine več ne uči? Starši pa hitro odgovoré, da želijo, da se sin kolikor mogoče slovenskega jezika nauči, in da bi jim bilo jako neljubo, če ne bi imel prilike se sloven-ščine dalje učiti. Razrednik torej učenca po-klíče in hoče zvedeti zakaj se slovenščine več ne uči? Učenec odgovori, da mu je g. rav-natelj Fichna rekel, naj se mesto sloven-skega jezika rajši te ure grški uči. — Vi g. Fichna, ali ste se vi kedaj pedagogike učili? pokazali ste, da ne, če pa je to bilo, pa do-tičnemu profesorju pišite naj vam vse stroške ki ste mu jih za podučevanje v pedagogiki plačali, povrne. To smemo samo nesramno, neprizanesljivo demoralizacijo naše mla-deži imenovati, sramota za narod in vlado je, če tako vedenje še dalje trpi brez ugovora.

V domači deželi je dosti sposobnih lju-dij, ki bi na pošten način našo gimnazijo vodili in jo na boljši stopinjo spravili kakor je pod prusakom, g. Fichnom, kateri le agi-tira po kavarnah, krčmah in pri vsaki priložnosti pa cele noči iz novin pobrane fraze ponav-lja, da že človeka ušesa boljjo, za šolo pa nič ne stori, slovenski pa še zdaj ni bese-dice ne zna. — Drugikrat prinesemo nekaj o zadnjih volitvah.

Iz mariborske okolice 29. okt. [Izv. dop.] Grozno so Seidlovci agiti-rali in našega narodnega kandidata g. Pajka psovali. Kmete so pregovarjali, da naj nik-dar g. Pajka ne volijo, ker on ničesar ne ume itd. Naše ljudstvo pa hoče umno biti, akoravno je vse bolj, kakor umno.

V Lempahu je učitelju preskrbel 50 gl. za razstavo na Dunaj. — Zakaj? Ko mu je tuje denarje osobno izročil, je rekel: „Thun's agitiren. In Lembach ist ziemlich gefährlich.“ Selniškemu nadučitelju, ki je bil potreben, nij hotel preskrbeti omenjenih de-narjev, ker se je že večkrat kot nemšku-tarja pokazal in torej nij bil nevaren za vo-litve.

V Kamci je bil g. Š. nadučitelj celo za volilnega moža izvoljen. Nekdaj iskren na-rodnjak, da še nemški nij rad govoril, je zdaj svoj narod izdal. Podučitelj M. iz Kranj-skega rodod v provizorični službi je enako za Seidla glasoval. Ko bi bil na narodni stranki, bi vlada gotovo njegov glas vrgla, ker je bil pa Seidl z enim glasom večine izvoljen, je bilo vse prav, akoravno ne po-stavno. Komisar sam je rekel „mit einem Fehler durchgedrungen.“ Je že tako, kdor ima burklo, se lahko medveda brani.

Neko medlo človeče V... ki je bilo nekda v učiteljski službi, poprej iskreno na-rodno, se je zdaj grozno ponemčurilo. — Ta človek je zdaj v Kamci oženjen. Iz hiše tega človečka so clo stare in mlade babele prihrule nad volilne može in jih pregovar-jale, da naj Seidla volijo. V. je bil nekda izvrtsten narodnjak, a zdaj ljuti nemčur.

Od učiteljstva ga je Seidl sam spravil, zavoljo hlapčevskega tepenja z drugimi. Za

podučevanje mu je bilo malo mar. — Pri svoji gostiji celo nij hotel nemški govoriti, akoravno je bil Seidl zraven. Njegova nevesta ga je posvarila rekoč: „boast denn du nit, dass hier deutsch redmar.“ — Kdo bi bil mislil, da se bo to človeče ponemčurilo! Resnica je! — Takovšni so zdaj učitelji? Izdajice naroda! Izdajice ljubega materinskega jezika! Izdajice svojih vrlih narodnih staršev! Kateri so še narodni bili, so odstopili. Slovenska južna zarja še je bo gotovo prihodnjič našla spati kot trde krute „Windischmihelne“.

Pri sv. Križu nad Mariborom je bila miza pripravljena z vinom in kruhom za volilne može. Ko pridejo v izbo, začnejo vprašati, kdo bo plačal? Na odgovor, je že plačano, so pili slovensko vino, volili pa „nemčurje“, ki so za trdega Nemca Seidla glasovali, rekoč: Seidl nij „šmucik“, rad piti in jesti plača, torej ga moramo voliti. — Tolika je pri nas narodna omika.

Domače stvari.

— (Slovenski državni poslanci) gospodje dr. Vošnjak, dr. Razlag, V. Peifer in J. Nabergoj so odšli denes na Dunaj.

— (Ljubljanski škof), ki ima na Štajerskem volilno pravico, nij hotel voliti, da si so njegovi sostanovniki volili.

— (Iz Škal) se nam piše: „Dne 26. t. m. je imela naša občina volitev župana. Mnogo kmetov je bilo navzočnih, kateri so enoglasno za župana volili narodno-liberalnega in pred mračnjaki se neboječega moža, Vincenca Dovnika. Sedanji župan Auton Jan bo moral za prihodnjič svoj mandat kot župan izvoljenemu županu prepušiti, in samo cerkvenski mu še ostane. — Kmetje prav ste imeli, da niste od „kuharice“ odvisnega moža za župana volili!“

— (Pri Loki) so se kmetski fantje v nedeljo stekli. Dva sta bila z noži hudo ranjena.

Razne vesti.

* (Zima spet ne bo huda,) kakor se kaže; kajti na krkonoskih gorah se nahajajo cvetoče vijolice in na pol zrele jagode, na vrtu sternberskega kneza na Češkem pa se razcveta jablan, katera bo, če bo še nekaj dni toplo, vsa razcvetena.

* (Čudovita rešitev.) V Bratislavi je pustila mati, ko je šla na trg, svojega štiri leta starega dečka samega doma. Ko mati odide, vzame deček stol, ga pristavi k oknu, katero odpre. Obesi se potem čez okno, ter začne svojega zmaja v zrak spuščati, a kmalu se prevaga, in pade doli na dvorišče. Gotovo bi se bil na drobne kosce razletel, ko bi ne bila na tleh neka deklica umivala oken. Padel ji je na hrbet in zdrnil na noge, da je kar obstal. Zlomil si ni nobenega uda, samo v noge se je malo obrezal, ker so bile črepinje po tleh. Tudi deklici se nij ničesa zgodilo.

* (Napaden.) Pred desetimi dnevi je šel kupec Ivan Pavelka iz Gornjega Jelenja v Chocno (na Češkem). V hosti pred Jele-

njem skoči na-nj močan mož, kateri ga je prijel za vrat, in ga vrgel na tla. Napadenec, močan mož, si hitro pomaga po konci, vzame nož iz žepa, ter ga roparju tako silno v hrbet zasadil, da se je klinja čez pol prelomila in roparju v hrbtu ostala, kateri je s krikom: Ježeš Marija pomagaj! po hosti zbežal. Sodnija ga zdaj išče.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Izvrstno zdravilo Revalesscière du Barry odstrani vse bolezni, ki se leku zoperstavljajo, namreč bolezen v želodci, v živcih, v prsih, na pljučih, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurju in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico, in bljivanje krvi tudi ob času nosečnosti, skalno silo, ožotnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom kljubovali:

Spričevalo št. 68.471.

Prunetto pri Mondovi, 26. oktobra 1869.

Moj gospod! Morem vas zagotoviti, da odkar čudovito Revalesscière du Barry rabim, to je od dveh let, niti nadežnosti svoje starosti, niti teže svojih 84 let več ne čutim. Moje noge so zopet šibke postale, moj pogled je tako dober, da ne potrebujem očal; moj želodec je močan, kakor bi bil 30 let star, — s kratka, čutim se pomlajen; jaz pridigujem, spovedujem, obiskujem bolnike, potujem precej daleč peš, čutim svoj um jasn in svoj spomin očvrst. Prosim Vas, to izpoved objaviti, kjer in kakor hočete. Vam zelo udani

Abbé Peter Castelli,
Bach-es-Theol. in župnik v Prunettu,
okrog Mondovi.

Spričevalo št. 75.705.

Dunaj, Praterstrasse 22.
maja 1871.

Jaz sem Vam hvalo dolžen za prospeh, kate-rega je Vaša Revalesscière pri meni napravila. Trpel sem namreč na želodčnem krču, kašlju in driski, od kojega me je Vaše izvrstno zdravilo odresilo.

L. Grosmann.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odrasčenih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradi bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Zaradi denašnjega praznika izide prihodnja številka v torek.

Tržne cene

v Ljubljani 31. oktobra t. l.

Pšenica 6 gl. 70 kr.; — reš 4 gl. 60 kr.; — jočmen 4 gl. — kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 4 gl. — kr.; — prosó 3 gl. 80 kr.; — koruza 4 gl. 30 kr.; — krompir 1 gl. 80 kr.; — fižol 6 gl. 50 kr.; — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 33 kr.; — špeh povejen — gl. 42 kr.; — jajce po 2¹/₂ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 32 kr.; — svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent — gl. 95 kr.; — slame cent — gl. 70 kr.; — drva trda 7 gl. 80 kr.; — mehka 5 gl. 30 kr.

Dunajska borza 31. oktobra

(izvirno telegrafično poročilo.)

Bnotni drž. dolg v bankovcu 68 gl. 50 kr.
Bnotni drž. dolg v srebru 73 25

Tuji.

29. oktobra.

Pri **Elefantu**: Goriup iz Milana. — Benedetti iz Rovinja. — Mosetig z 2 hčerama iz Gorice.

Pri **Malici**: Stiasnix iz Prage. — Seiffert iz Iserlohna. — Radakovič iz Celja. — Jakson iz Pešte.

Pri **Zamoru**: Sgone iz Cerknice. — Jagodic iz Mengša. — Linaček, Vazlavič, Korsevani.

1860 drž. posojilo	101	50
Akcije narodne banke	965	—
Kreditne akcije	219	—
London	112	80
Napol.	9	7
C. k. cekini	—	—
Srebro	107	75

Deželno gledališče v Ljubljani.

V saboto (vseh svetih dan) 1. novembra 1873.

Mlinar in njegova hči.

Žalostna igra v 5 dejanjih, po E. Raupachu poslovenil F. Malavašič.

O s o b e.

Črnot, mlinar — — — — — gospod Kocelj.
Marija, njegova hči — — — — — gdč. Jamnikova.
Županja, njegova sestra — — — — — gospa Odijeva.
Korenka, vdova — — — — — gdč. Pardubska.
Konrad, njen sin, mlinarsk pomagač — — — — — gospod Schmidt.
Luka, grobokop — — — — — gospod J. Noll.
Pivek, gostilničar — — — — — g. S. Paternoster.
Meta, njegova žena — — — — — gdč. Podkrajškova.
Duhoven — — — — — gospod Rus.
Matija, kmečk fant — — — — — gospod Šturm.
Dva mlinarska hlapca. Pivkovi otroci. Prikazni duhov na pokopališču. Godi se v nekej vasi; prva tri dejanja na sveti večer, zadnja dva tri tedne pozneje.

Prihodnja slovenska predstava bo v saboto 8. novembra 1873.

Odprtje kupčije!

Visokočestitemu p. n. občinstvu naznanjam s tem, da sem v tako imenovanem kresijskem poslopju na močnem trgu (prej filijalna kupčija Gust. Stedryja) napravil štacno s specerijskim, materijalnim in barvnim blagom.

Vsestranska znanja v kupčijskih stvareh, ki sem si jih pridobil v teku svoje dolgoletne prakse, kakor tudi zadostiten fond, mi dovoljujejo vsem terjatvam čestitih kupcev bodi-si glede dobre kvalitete, bodi-si glede po moči niske cene blaga popolnem vstrezati.

Prosim torej obilega obiska in se priporočam vsem poštovanjem. (281—2)

Franjo Škofic.

Podučiteljska služba

je na štirirazredni ljudski šoli v Ljutomeru z letno plačo od 360 gld. in osobno priklado od 60 gld. razpisana.

Prosileci, ki morajo slovenskega in nemškega jezika v govoru in pismu popolnem zmožni biti, naj predložijo svoje prošnje najdalje do 15. novembra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Ljutomeru.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru

dne 22. oktobra 1873. (285—2)

Zobozdravnik

A. Paichel

se počasti s tem naznanjati, da je svojo prakso v Gradi popolnem popustil in se stalno v Ljubljani naselil, ter ima svoj atelier od 15. oktobra naprej tam, kjer je dozda g. dr. Kovač bival, v gledališnih ulicah št. 20. v I. nadstropji.

Ordinira vsak dan od 9.—12. in od 2.—5. ure. (272—6)

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—97)

Pričujejoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.